

11. Ухвала Вищого адміністративного суду України від 30 березня 2017 р. у справі № К/800/22768/15 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/65819081>.

12. Бевзенко В. Земельні правовідносини як предмет юрисдикції адміністративних судів / В. Бевзенко // Юридична Україна. – 2014. – № 7. – С. 74-88.

13. Романюк Я. Проблеми розмежування адміністративної та цивільної судових юрисдикцій щодо земельних спорів: перспективи розв'язання унаслідок оновлення процесуального законодавства» / Романюк Я., Майстренко Л. // Право України. – 2017. – № 8. – С. 83-99.

Усова Н.Ю.

студентка,

Науковий керівник: Пирожкова Ю.В.

доктор юридичних наук, доцент,

Запорізький національний університет

ФІНАНСОВИЙ КОНТРОЛЬ: ПРОБЛЕМИ ЕФЕКТИВНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ

Серед сфер, в яких відбулися значні зміни у зв'язку з економічними реформами в Україні, важливе місце посідає сфера фінансів. Процес створення ринкової системи фінансово-економічних відносин проходить разом із процесом формування правової держави. Насамперед, це пов'язано з тим, що фінансово-економічні відносини повинні мати юридичне оформлення.

Однією із базових сфер фінансово-економічних відносин є система фінансового контролю. Механізм правового регулювання є невід'ємною частиною загально-правового механізму регулювання і повинен бути цілісним фінансово-правовим полем.

Регулювання у сфері фінансових відносин слід здійснювати за допомогою специфічних фінансового-правових методів. Одним із таких методів є метод фінансового контролю. При цьому ми розглядаємо фінансовий контроль як систему контрольних заходів органів державної влади з перевірки суб'єктів господарювання всіх форм власності.

Дане питання перебуває у колі досліджень Є. В. Калюги, Є. М. Романів, А. С. Мороза, В. О. Шевчука, І. Б. Стефанюка та багатьох інших вітчизняних і зарубіжних вчених.

Фінансовий контроль застосовується у сферах, у яких функціонують фінанси, оскільки створення та використання фондів коштів

здійснюються під впливом різних об'єктивних і суб'єктивних факторів, що в цілому зумовлюють об'єктивну необхідність фінансового контролю як важливої сфери фінансової діяльності, інструменту впливу на становище й розвиток усієї економічної системи держави.

Об'єктом фінансового контролю є фінансова діяльність підприємницьких структур, бюджетних установ та організацій, фінансово-кредитних інститутів тощо, які здійснюють фінансову діяльність.

Предметом контролю є фінансові операції, пов'язані зі створенням та використанням фондів коштів.

Метою державного фінансового контролю є забезпечення дотримання принципів законності, доцільності та ефективності розпорядчих і виконавчих дій з управління державними фінансовими ресурсами, матеріальними цінностями і нематеріальними об'єктами, їх збереження та збільшення для виконання функцій держави.

Згідно із національним законодавством здійснення державного фінансового контролю забезпечує центральний орган виконавчої влади, уповноважений Кабінетом Міністрів України на реалізацію державної політики у сфері державного фінансового контролю. Державний фінансовий контроль забезпечується органом державного фінансового контролю через проведення державного фінансового аудиту, перевірки державних закупівель та інспектування [2].

Необхідною умовою підвищення ефективності державного фінансового контролю є скоординована й упорядкована діяльність органів, які наділені контрольними функціями. Адже ефективність фінансового контролю за економний і цільовим витрачанням бюджетних коштів, стоном збереження державного і комунального майна залежить від комплексності його здійснення, своєчасності й повноти реалізації заходів для відшкодування завданих державі збитків, усунення причин, що призвели до фінансових втрат.

Однак у своїй діяльності контролюючі органи стикаються з низкою проблем щодо ефективної організації фінансового контролю. Однією з актуальних проблем можна вважати дублювання контрольних-ревізійних дій між органами, на які покладено здійснення контрольних функцій. До цих органів належать: Державна фінансова інспекція, Рахункова палата, органи державної податкової й казначейської служб, фінансові управління при державних адміністраціях, контролюючі підрозділи Пенсійного фонду тощо.

Для вирішення цієї групи проблем необхідно:

– чітко регламентувати функції, права і відповідальність фінансових органів при погодженні кошторисів витрат і штатних розписів, внесенні змін до них;

– запровадити нові та вдосконалити чинні нормативи щодо планування видатків і використання бюджетних коштів та матеріальних цінностей;

– визначити предмет і обсяг фінансового контролю, який щодо бюджетних коштів та матеріальних цінностей мають здійснювати головні розпорядники бюджетних коштів, фінансові органи та органи казначейства;

– встановити відповідальність посадових осіб за невиконання або неналежне виконання цих функцій.

Важливою залишається також проблема відсутності системності контролю, тобто відповідності попереднього, поточного і наступного контролю. Сьогодні фінансовий контроль з боку органів державної фінансової інспекції не має превентивного характеру щодо попередження порушень бюджетної дисципліни та запобігання зловживань у фінансово-бюджетній сфері.

Зростання динамічності фінансових процесів зумовлює відповідні вимоги щодо забезпечення превентивності, підвищення оперативності фінансового контролю. З огляду на це одним із напрямків удосконалення фінансового контролю є підвищення дієвості поточного контролю з боку органів казначейства в координації з органами державної фінансової інспекції й іншими органами виконавчої влади.

У наявності також проблема відсутності єдиної інформаційної системи контролю, тобто доступу до баз даних інших контролюючих органів. Для встановлення дієвого контролю за всіма напрямками витрачання бюджетних коштів від видатків на утримання установ і організацій до їх витрачання на соціально важливі цілі необхідно забезпечити систематичний обмін інформацією між усіма фінансовими і контролюючими органами. Створивши єдину інформаційну базу цю проблему можна вирішити шляхом широкої комп'ютеризації системи фінансового контролю з доступом до локальних і глобальних мереж передачі інформації, що дасть змогу зекономити робочий час і не турбувати зазначені органи постійними письмовими запитами.

Зміни контролюючої системи під впливом соціально-економічних трансформацій суспільства потребують запровадження в життя нових напрямів і методів здійснення контрольних функцій, однією з яких є аналітична робота. Низький рівень аналітичної роботи у низових ланках

державної фінансової інспекції не дає змоги виявляти чинники, що призводять до неефективного використання фінансових ресурсів. Відповідно, не вживаються заходи щодо їх усунення.

Важливим напрямком удосконалення контрольно-ревізійної та аналітичної роботи є запровадження автоматизації проведення ревізій та перевірок за допомогою персональних електронних обчислювальних машин. Для цього потрібно:

– залучити до роботи над програмним забезпеченням контрольно-ревізійного процесу фахівців-програмістів, обізнаних із ревізорською й обліковою діяльністю;

– на економічних навчаннях у державних фінансових інспекціях набувати практичних навичок роботи з персональними електронно-обчислювальними машинами.

Перспективи вдосконалення фінансового контролю залежать від якості його проведення на всіх етапах і своєчасності адекватного реагування відповідних органів на виявлені факти нецільового та неефективного використання бюджетних фондів коштів. Діяльність контролюючих органів має бути спрямована на попередження порушень бюджетної дисципліни та запобігання зловживань у фінансово-бюджетній сфері, вжиття заходів для відшкодування незаконних витрат, регулювання обсягів фінансування і приведення їх у відповідність із нормативно-правовими актами, які регулюють бюджетний процес.

Список використаних джерел:

1. Бюджетний Кодекс України: від 08.07.2010 р. № 2456-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
2. Закон України «Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні» // ВВРУ. – 1993. – № 13. – Ст. 110.
3. Калюга Є. В. Фінансово-господарський контроль у системі управління: Монографія. – К.: Ельга, Ніка-Центр, 2002. – 360 с.
4. Романів Є. М., Хом'як Р. Л., Мороз А. С., Гресик В. В. Контроль і ревізія: Навчальний посібник. – Львів: «Інтелект-Захід», 2001. – 320 с.
5. Стефанюк І. Формування системи фінансового контролю // Економіка, фінанси, право. – 1999. – № 12. – С. 13-16.